

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

سرشناسه:

بیابانی اسکویی، محمد، ۱۳۴۱ -

Biabani Oskouei, Mohammad

عنوان و نام پدیدآور:

رجعت / محمد بیابانی اسکویی؛ به اهتمام محمد رضا نوروزی

مشخصات نشر:

قم: فروغ فردا، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری:

۲۴۷ ص.

شابک:

ISBN: 978-622-95924-1-0

وضعیت فهرست‌نویسی:

فیبا.

یادداشت:

کتابنامه: [۲۴۲] - ۲۴۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع:

بیابانی اسکویی، محمد، ۱۳۴۱ - . - مقاله‌ها و خطابه‌ها.

موضوع:

Biabani Oskouei, Mohammad - Addresses, essays, lectures

موضوع:

رجعت.

موضوع:

Raj'ah*

موضوع:

رجعت - جنبه‌های قرآنی.

موضوع:

Raj'ah -- Qur'anic teaching*

موضوع:

رجعت - جنبه‌های قرآنی.

شناسه افزوده:

نوروزی، محمد رضا، ۱۳۵۸ - .

رده‌بندی کنگره:

BP ۲۲۲/۴ ۳ ۱۳۹۸ ر ۹

رده‌بندی دیوئی:

۲۹۷/۴۴

شماره کتابشناسی:

۵۸۷۱۶۰۹

رجعت

استاد محمد بیابانی اسکویی

به اهتمام

محمد رضا نوروزی

رجعت

استاد محمّد بیابانی اسکویی

به اهتمام: محمد رضا نوروزی

ناشر: انتشارات ترویج فردا

طراحی متن و صفحه‌آرایی: علی کسرائیان

طراح جلد: مجید غلامحسینی

شابک: ۹۷۸-۶۰۲۲-۹۵۹۷۴-۱-۵

بهاء: ۳۲۰,۰۰۰ ریال

سال چاپ: ۱۳۹۸

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نشانی: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۱۱

تلفن: ۳۷۸۴۲۴۴۳ (۰۲۵)

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۱

فصل اول: معنا و حقیقت رجعت / ۱۷

«رجعت» در لغت..... ۱۹

حقیقت رجعت..... ۱۹

رجعت و برخی موضوعات مشابه..... ۲۰

رجعت و معاد..... ۲۰

رجعت و تناسخ..... ۲۱

رجعت از منظر اندیشمندان شیعه..... ۲۱

۱. شیخ صدوق رحمته الله (م ۳۸۱ هـ.ق)..... ۲۱

۲. شیخ مفید رحمته الله (م ۴۱۳ هـ.ق)..... ۲۲

۳. سید مرتضی رحمته الله (م ۴۳۶ هـ.ق)..... ۲۳

۴. فضل بن حسن طبرسی رحمته الله (م ۵۴۸ هـ.ق)..... ۲۴

۵. شیخ حر عاملی رحمته الله (م ۱۱۰۴ هـ.ق)..... ۲۶

۶. علامه مجلسی رحمته الله (م ۱۱۱۰ هـ.ق)..... ۲۷

۷. علامه طباطبائی رحمته الله (م ۱۴۰۱ هـ.ق)..... ۲۹

۸. استاد مطهری رحمته الله (م ۱۳۹۹ هـ.ق)..... ۳۲

فصل دوم: جایگاه اعتقادی رجعت/ ۳۷

- دین و ضروری دین ۳۹
- رجعت و ضروریات دین و مذهب ۴۱
- نظر برخی فقها در ضروری مذهب بودن رجعت ۴۲
۱. آیت الله میرزا جواد آقا تبریزی رحمته الله علیه: ۴۲
۲. مرحوم محمد حسن نجفی صاحب جواهر الکلام ۴۵
۳. آیت الله سید ابوالقاسم خوئی رحمته الله علیه: ۴۶

فصل سوم: رجعت در آیات قرآن کریم (۱/۵۱)

- امکان زنده شدن مردگان و بازگشت به دنیا ۵۳
۱. زنده شدن فراریان طاعون ۵۳
۲. زنده شدن عزیر نبی بعد از صد سال ۵۶
۳. حضرت ابراهیم و زنده شدن پرندگان ۵۷
۴. زنده شدن مقتول بنی اسرائیل ۵۹
۵. زنده شدن مردگان به دست حضرت عیسی علیه السلام ۶۳
۶. زنده شدن مردگان بر اثر رعد و برق ۶۴
۷. اصحاب کهف ۶۵
- معنای وقوع حوادث امت های پیشین در امت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ۶۶

فصل چهارم: رجعت در آیات قرآن کریم (۲/۶۹)

- رجعت، روز محشور شدن برخی امت ها ۷۱
- رجعت روز خلافت مؤمنین شایسته ۷۶
- ائمه معصومین علیهم السلام و ارثان زمین در رجعت ۷۸
- بندگان صالح خدا؛ و ارثان حکومت در رجعت ۸۱

حضور دابة الأرض در دوران رجعت ۸۳

فصل پنجم: رجعت در آیات قرآن کریم (۳)/ ۸۹

رجعت و زنده شدن دوباره برخی انسان ها ۹۱

رجعت؛ روزیاری رسولان و مؤمنان ۹۴

رجعت؛ روزگاریاری پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمومنین علیه السلام از سوی انبیاء الهی ۹۵

رجعت؛ حیات و موت دوم ۱۰۳

رجعت و زندگی سخت و دشوار ناصبی ها ۱۰۶

رجعت روزگار عذاب اصغر ۱۰۸

فصل ششم: رجعت در آیات قرآن کریم (۴)/ ۱۰۹

عدم رجعت برای کسانی که با عذاب الهی از دنیا رفته اند ۱۱۱

فراوانی اولاد و ثروت در رجعت برای مؤمنان ۱۱۴

بازگشت کشته شدگان در رجعت ۱۱۶

رجعت؛ روز جنگ مؤمنین با کفار ۱۱۸

فراوانی نعمت و رفاه؛ وعده خداوند در رجعت ۱۲۰

رجعت مخالفان شیعه در دوران ظهور حضرت حجت صلی الله علیه و آله ۱۲۲

خوار و رام شدن کفار بنی امیه در دوران رجعت ۱۲۳

آیات رجعت در روایتی از امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۲۴

فصل هفتم: رجعت در احادیث معصومین علیهم السلام (۱)/ ۱۲۹

ریشه قرآنی اعتقاد به رجعت ۱۳۱

ایمان به رجعت؛ از ویژگیهای تشیع ۱۳۲

قدرتیه؛ منکران رجعت ۱۳۲

اقرار به رجعت؛ نشانه ایمان ۱۳۵

۱۳۷	حتمی بودن رجعت
۱۳۷	حق بودن رجعت
۱۳۸	تاکید بر تعدد رجعات
۱۳۸	اعتقاد به رجعت در میان غیر شیعیان

فصل هشتم: رجعت در احادیث معصومین علیهم السلام (۲) / ۱۴۳

۱۴۵	۱. مؤمنین و کفار خالص
-----	-----------------------

فصل نهم: رجعت در احادیث معصومین علیهم السلام (۳) / ۱۶۳

۱۶۵	۲. پیامبران و ائمه علیهم السلام
۱۶۵	رجعت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه السلام
۱۶۵	رجعت امیرالمؤمنین علیه السلام به همراه سید الشهداء علیه السلام
۱۶۶	امیرالمؤمنین علیه السلام صاحب رجعات
۱۶۹	امام حسین علیه السلام اولین رجعت کننده
۱۷۰	انتقام از قاتلین امام حسین علیه السلام
۱۷۰	رجعت امام حسین علیه السلام و اصحابشان هنگام قیام قائم آل محمد عجل الله تعالی فرجه الشریف
۱۷۴	رجعت حضرت عیسی مسیح علیه السلام
۱۷۶	۳. ذکر نام برخی رجعت کنندگان

فصل دهم: رجعت در احادیث معصومین علیهم السلام (۴) / ۱۸۳

۱۸۵	برخی وقایع دوران رجعت (۱)
۱۸۵	۱. رجعت و نشان دار شدن دشمنان اهل بیت علیهم السلام
۱۸۷	۲. شدیدتر شدن کفر در رجعت
۱۸۹	۳. ملائکه و یاری رساندن حضرت سید الشهداء علیه السلام در رجعت
۱۹۱	۴. پایان عمر ابلیس در رجعت آخر حضرت امیر علیه السلام

۵. دجال ودابة الأرض در رجعت ۱۹۵

فصل یازدهم: رجعت در احادیث معصومین علیهم السلام (۵) / ۲۰۱

۶. مختار بودن مومنین در بازگشت به دنیا در دوران رجعت ۲۰۳

۷. ائمه معصومین علیهم السلام عاملان حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در رجعت ۲۰۴

تغییر زمین در دوران حکومت صالحان در رجعت ۲۰۶

۸. رجعت و جمع شدن اموات مؤمنین برگرد امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف ۲۰۹

۹. رجعت؛ روز سخت انتقام از ظالمان ۲۱۳

۱۰. علم به زمان وقوع رجعت نزد خداوند است ۲۱۸

فصل دوازدهم: رجعت در آئینه ادعیه و زیارات / ۲۱۹

۱. زیارت جامعه کبیره ۲۲۱

۲. زیارت وداع ۲۲۴

۳. زیارت اربعین ۲۲۴

۴. زیارت ائمه علیهم السلام در ماه رجب ۲۲۵

۵. زیارت پیامبر اکرم صلى الله عليه وآله و ائمه علیهم السلام در روز جمعه ۲۲۶

۶. زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام ۲۲۷

۷. زیارت امام حسین علیه السلام ۲۲۹

۸. دعای تولد امام حسین علیه السلام در روز سوم شعبان ۲۳۰

۹. زیارت قبر عبد صالح خداوند، حضرت ابوالفضل علیه السلام ۲۳۱

۱۰. زیارت آل یس ۲۳۱

۱۱. دعای عهد ۲۳۲

۱۲. زیارت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ۲۳۳

۱۳. زیارت امام عصر علیه السلام هنگام زیارت عسکریین علیهم السلام ۲۳۵

۱۴. دعای روز دحوالأرض ۲۳۶
۱۵. دعای سمات ۲۳۷
۱۶. زیارت قبر حضرت سید الشهداء علیه السلام ۲۳۸
۱۷. وداع قبرا امام حسین علیه السلام ۲۳۹
۱۸. زیارت امام حسین علیه السلام در روز عرفه ۲۴۰
- کتابنامه ۲۴۳

www.ketab.ir

پیشگفتار

www.ketab.ir

پیشگفتار

از مجموعه روایاتی که در اعتقاد به رجعت وجود دارد استفاده می‌شود که اولاً: ائمه علیهم‌السلام در طول تاریخ حیات خود علاوه بر تأکید اعتقاد به رجعت آن را بر شیعیان خود لازم دانسته و در تمام دوران آن را برای شیعه حفظ کرده‌اند. ثانیاً: از خلال این روایات استفاده می‌شود که یکی از حکمت‌های رجعت، بدید آمدن امید به حیات واقعی در دل شیعیان است تا آن‌ها به انتظار چنین روزی [روز انتقام از کفار و روز حاکمیت مستضعفین و مؤمنین] بتوانند مشکلات را تحمل کنند و از این جهت، اعتقاد به رجعت تأثیر تربیتی خاصی بر شیعیان دارد. نظری بر تاریخ حکایات که این حقیقت است که شیعیان همواره در طول تاریخ در اقلیت بوده و حاکمیت و سلطنت در دست مخالفان بوده است و از ظلم و ستم بر شیعیان ابایی نداشته‌اند. در چنین شرایطی ائمه علیهم‌السلام بر آن بوده‌اند که شیعیان و اصحاب خود را در پایداری بر طریق حق خود یاری رسانند و بدین سبب بر رجعت تأکید زیادی داشته‌اند؛ توضیح آنکه یکی از اموری که انسان مؤمن را با وجود تمام گرفتاری‌ها و بلاها امیدوار می‌سازد اعتقاد به معاد و قیامت و اعتقاد به حیات دوباره است. با اعتقاد به معاد و حیات دوباره می‌توان سختی‌های زندگی دنیوی را بهتر و راحت‌تر پشت سر نهاده و بر اعتقاد خود باقی ماند، اما غیر از حیات ابدی که خدای تعالی برای انسان مؤمن در معاد پس از قیامت قرار داده است، حقیقت دیگری هم مثل معاد در دنیا برای تعدادی از انسان‌های مؤمن که به حق عمل نموده و بر حق پایبند بوده‌اند از ناحیه خدای تعالی برایشان فراهم شده است و آن حقیقت، زنده شدن آنان و تمام ظالمان و ستمگران تاریخ است تا به دست مومنان مظلوم و ستمدیده مجازات شوند. ایمان و اعتقاد به رجعت می‌تواند عامل بسیار مهمی در تحمل سختی‌ها بوده و مشعل امید را در دل انسان زنده نگاه دارد.

تأکیدی که در متون دینی در مورد رجعت وجود دارد، کمتر در مورد برخی دیگر از اعتقادات دیده می‌شود. روشن است که خدای تعالی برای اینکه بندگان خود را بر توحید پایدار کند و آنها را به تکالیف بندگی عامل و در عمل به عبادت و دینداری محکم سازد به آن‌ها وعده زمانی را داده است که به همه آن‌ها که در حیات معرفتی و ایمانی خود پایدار بوده‌اند حاکمیت و سلطنت دنیا را خواهد سپرد و تمام آن‌هایی که به این بندگان ستم کرده و حق حیات را از دست آن‌ها گرفته‌اند را هم زنده نموده و تحت تسلط این مومنان مظلوم در خواهد آورد. اگر امروز ظالمان و ستمگران بر این بندگان مسلط هستند، روز دیگر و در حیات دیگر این بندگان مؤمن هستند که بر آنها مسلط شده و حق را در روی زمین به طور کامل می‌گسترانند. بنابراین، رجعت مخصوص کسانی است که در حیات دنیوی هیچ‌گاه از آنچه که شایسته آن‌هاست بهره‌مند نشده‌اند و خداوند در رجعت، حق مؤمنان را در همین دنیا فراهم خواهد کرد و این امر غیر از معاد است و اعتقاد و ایمان به آن برای مؤمنین امید و پایداری را به همراه دارد.

مهمترین کلام در ارتباط با رجعت آن است که رجعت همچون بداء از اختصاصات اعتقادی شیعه است که در این اعتقاد با هیچ‌یک از فرق و ادیان دیگر اشتراک ندارند؛ هر چند که غیر شیعه ممکن است به زندگی بازگشت قبل از قیامت معتقد باشند. همین مطالبی که از روایات شیعه در رابطه با امکان وقوع رجعت نقل کردیم در روایات عامه نیز وجود دارد، اما آنها به این روایات که خود نقل کرده‌اند به عنوان یک اصل اعتقادی نگاه نکرده و آن‌ها را یا تأویل کرده و یا برای آنها اهمیت قائل نشده‌اند و یا آنکه رجعت را با قواعد و اصولی که برای خود درست کرده‌اند منطبق نیافته و در نتیجه آن را کنار گذاشته‌اند. تنها شیعیان هستند که به واسطه تأکید و توجه ائمه علیهم‌السلام در اعتقاد به رجعت، این امر را از مسلمات احادیث اهل بیت علیهم‌السلام دانسته و در طول اعصار حیات شیعیان، همواره بر آن، این موضوع اعتقادی را به فرزندان و نسل‌های پس از خود انتقال و تذکر می‌داده‌اند. اهمیت رجعت تا آنجا است که مشهور و اتفاق بین علماء شیعه آن است که منکران رجعت را شیعه به حساب نمی‌آورند؛ چرا که رجعت از مسلمات نزد شیعیان است.

البته این نکته را متذکر می‌شویم که ممکن است کسی شیعه باشد، اما در طول حیات خود به رجعت آگاهی و توجه پیدا نکرده باشد، ولی این گونه نیست که چنین شخصی

شیعه نباشد؛ چرا که هرگاه به او توجه داده شود حتماً می‌پذیرد؛ اما اگر کسی در میان شیعه باشد و به او توجه داده شود که رجعت از قطعیات و مسلمات شیعه است و جای هیچ شک و شبهه‌ای در آن وجود ندارد، ولی با این حال منکر چنین امری بشود، در حقیقت آن چیزی را که از قطعیات و مسلمات و یقینات اهل بیت علیهم‌السلام است را رد کرده است و چنین کسی را نمی‌توان پیرو اهل بیت علیهم‌السلام و متدین به دین اهل بیت علیهم‌السلام شمرد و براین اساس او خارج از مذهب تشیع خواهد بود.

کتاب حاضر حاصل مجموعه ۷۵ جلسه از بیانات عالم گرانقدر و اندیشمند توانا حجة الاسلام والمسلمین محمد بیابانی اسکویی است که توسط موسسه فرهنگی المنجی عجل الله تعالی فرجه الشریف ضبط، تهیه و تنظیم شده است. جناب استاد در این مجموعه با توجه بر مبنای علمی خود بر معنا و حقیقت رجعت از منظر آیات قرآن کریم و روایات اهل بیت علیهم‌السلام پرداخته‌اند.

در کتاب پیش رو مباحثی همچون معنا و حقیقت رجعت در قرآن کریم و روایات اهل بیت علیهم‌السلام، اقوال دانشمندان شیعه در باب رجعت، بررسی رجعت در ادعیه و زیارات معصومین و ارتباط رجعت با ظهور امام عصر ارواحنا فداه مورد بررسی قرار گرفته است.

بنده بر خود فرض می‌دانم با توجه به کلام گوهر بار امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام که فرموده‌اند:

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ

قردان زحمات دوستان و همکاران عزیزی باشم که بنده حقیقتاً در به ثمر رسیدن این مجموعه یاری رساندند بالخصوص دوست و همکار گرامی، فاضل احمد و پژوهشگر پرتلاش جناب دکتر عباس شاه‌منصوری کمال تشکرو امتنان را دارم و از خداوند تعالی اجرو پاداش و توفیقات روزافزون در خدمت رسانی به مکتب اهل بیت علیهم‌السلام را برای ایشان و همه خدمتگزاران آستان مقدس اهل بیت علیهم‌السلام خواستارم.

۱. عیون أخبار الرضا علیه‌السلام، ج ۲، ص ۲۴: کسی که نعمت دهنده از مخلوقات را شکرگزار نباشد، شکرگزار خداوند نیز نخواهد بود.

از خداوند متعال می خواهیم این مجموعه ناچیز را به برکت وجود مقدس امام عصر ارواحنا فداه از ما قبول فرموده و ذخیره آخرتمان قرار دهد.

محمد رضا نوروزی

اول ذی القعدة ۱۴۴۰ ق

www.ketab.ir